

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен "доктор" по: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научната специалност Организация и управление на производството

Автор на дисертационния труд: Величко Младенов Родопски докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Мениджмънт и Маркетинг“ при Аграрен университет, гр. Пловдив.

Тема на дисертационния труд: Стратегическо управление на финансовите дейности за повишаване на конкурентоспособността на млекопреработвателните предприятия

Рецензент: Проф д-р Нели Андреева Бенчева, Аграрен университет – Пловдив, 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление: 3.7 Администрация и управление, научна специалност: „Организация и управление на производството“

определен за член на научното жури със заповед № РД-16/08.05.2019 год. от Ректора на АУ.

1. Кратко представяне на кандидата.

Величко Младенов Родопски завършва висше образование в Икономически университет – гр. Варна с професионална квалификация Магистър, Икономист по счетоводна и финансово-контролна дейност. Понастоящем заема длъжността Помощник-ректор на Аграрен университет – Пловдив. Владее руски език на добро ниво.

Докторантът Величко Младенов Родопски е отчислен с право на защита с решение на заседание на КС към катедра „Мениджмънт и маркетинг“, с Протокол № 2/06.03.2019 г., утвърдено на ФС при факултет Икономика с Протокол № 181/08.03.2019 г.

2. Актуалност на проблема.

Членството на България в ЕС постави българското земеделие и в частност млечния сектор при нови условия и перспектива за интеграция към европейския

пазар. Възможността за това беше съпроводена с развитие на интензивни процеси на изграждане на млекопреработвателни предприятия, осигурени с финансови ресурси за придобиване на конкурентни предимства и постигане на по-високо равнище на конкурентоспособност на регионално, национално и европейско ниво.

В този смисъл актуалността на темата на дисертационния труд се обуславя от редица обстоятелства, като най-важните от тях са: 1) ролята на стратегическото управление за постигане на конкурентни предимства; 2) привличане и ефективно управление на финансови капитали в млекопреработвателните предприятия; 3) наличието на недостатъчно изследвания за въздействието на стратегическото управление на финансовите дейности върху конкурентоспособността на млекопреработвателните предприятия.

3. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Целта, задачите и методите на изследването са изложени логично и последователно. За постигането на целта са решени шест изследователски задачи, които включват главно разкриване на: изясняване на същността на финансовата конкурентоспособност като обект на стратегическо управление; разработване на концептуална рамка за оценка на финансовата конкурентоспособност; анализ и критичен коментар на финансовата конкурентоспособност на млекопреработвателните предприятия; влияние на концентрацията на финансовите капитали върху финансовата конкурентоспособност; влияние на стратегическото управление на финансовите дейности върху конкурентоспособността на предприятието; формулиране на препоръки за подобряване на стратегическото финансово управление, като фактор на конкурентоспособност.

Формулирана е ясна **изследователска теза**, която е доказана в процеса на изследването. **Предметът** на изследването е точно и ясно обоснован. **Обектът** на изследване включва 55 млекопреработвателните предприятия.

Използваните методи позволяват да се направи цялостна характеристика на получените резултати и представляват основа за правилното им интерпретиране. Приложени са следните основни методи: системен анализ; ситуациярен анализ; сравнителен анализ; диагностичен анализ; статистически методи за изучаване на съвкупности и тестване на изследователски хипотези; конструктивен метод; метода на експертна оценка и фокус групи; SWOT-анализ, анкетен метод.

Периодът на изследване е пет годишън-2012/2016г.

4. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд е разработен в обем от 152 страници. Структурата на дисертационния труд е построена съобразно поставените цели и задачи на проучването. По отношение на структурата и съдържанието на дисертационния труд следва да посочим, че е постигнато добро и логично представяне на материала. Трудът е структуриран по следния начин: въведение, четири глави, заключение, списък на използваната литература и приложения. Използвани са 81 литературни заглавия (28 на български език и 53 чуждестранни). Резултатите от емпиричните изследвания са илюстрирани на 14 таблици, 48 фигури, 2 схеми, 4 приложения.

5. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

В представеният дисертационен труд са направени важни теоретични обобщения, решения и изводи за ролята и значението на стратегическото управление на финансовите дейности. Разработеният методически подход за оценка на конкурентоспособността е позволил да се разкрият и оценят редица стратегически решения и подходи влияещи върху равнището на финансова конкурентоспособност на млекопреработвателните предприятия. Чрез тестване на статистически хипотези за достоверност се доказва, че стратегическите финансови дейности в млекопреработвателните предприятия влияят върху степента им на конкурентоспособност. Предложеният методичен подход за

диагностика и стратегическо управление на финансовите дейности чрез метода на експертната оценка и SWOT-анализа се използва за да се конструира теоретичен модел за диагностика и стратегическо финансово управление на млекопреработвателните предприятия.

Направената статистическа оценка на влиянието на факторите върху равнището на конкурентоспособност на млекопреработвателните предприятия доказва, че размерът на активите и собствения капитал са главните конкурентоопределящи фактори в млекопреработвателния сектор.

В процеса на анализа се установява, че между фирмата задлъжнялост е фактор, който ограничава финансовата конкурентоспособност на млекопреработвателните предприятия, което води до ниска рентабилност на активите, възвращаемостта на инвестициите и намаляване на продажбите.

Особено внимание е отделено на проучването на процеса на концентрация на капитали, на първо място в акционерните дружества, които реализират и най-висока възвращаемост на ресурсите в млечния сектор. В този аспект, чрез критичен анализ, аргументирано се отстоява мнението, че концентрацията на капитали определя конкурентните предимства на млекопреработвателните предприятия.

Направен е задълбочен анализ на влиянието на стратегическите финансови дейности върху конкурентоспособността. Анализът е извършен в две основни направления - резултати от анкетното проучване и връзката между стратегическите финансови дейности и показателите характеризиращи конкурентоспособността по стопански единици. Главно внимание е отделено на анализа на факторите, определящи пазарната мощ, анализа на инвестициите, анализа на използване на производствения капацитет, анализа на сировинната база, анализа на нагласата на пазарните субекти за пазарен успех, анализ на финансовите и организационно-управленски ресурси.

Акцентира се на анализа и степента на изпълнение на стратегическите финансови дейности. Доказва се, че ефектите от изпълнението на

стратегическите финансови дейности по определени показатели в различна степен се отразяват върху конкурентоспособността на предприятията.

В резултат на статистическия анализ и оценката се доказва, че млекопреработвателните предприятия, които имат изградено финансово звено, трайно пазарно присъствие и разполагат с повече активи спрямо конкурентите си, развиват стратегически финансови дейности. Статистическата оценка доказва, че игнорирането на стратегическите финансови дейности като финансово планиране и управление на финансовите капитали са сериозни ограничителни фактори за повишаване на финансовата конкурентоспособност на млекопреработвателните предприятия.

Може да обобщим, че в дисертацията се съдържат конкретни резултати и емпирични доказателства, които обективно отразяват реалните постижения на проведеното научно изследване. Получените резултати са вярно интерпретирани. След всяка глава на дисертационния труд се правят точни и ясни обобщени изводи, които произтичат от изследването.

Постигнатите резултати недвусмислено показват, че докторантът притежава необходимата подготовка и способност за провеждане на самостоятелно научно изследване. Направени са и препоръки с практическа значимост.

6. Приноси на дисертационния труд.

Съдържанието на дисертационния труд и резултатите от изследването дават основание да се откроят следните научни и научно-приложни приноси:

Научни приноси

1. На основата на сравнителен и критичен анализ на съвременни теоретични постановки и практики са разкрити особеностите на финансовата конкурентоспособност като обект на стратегическо управление на млекопреработвателните предприятия.
2. Разработен е методически подход и алгоритъм за оценка и анализ и диагностика на финансовата конкурентоспособност на млекопреработвателните предприятия.

3. Направен е сравнителен и статистически анализ и оценка на факторите влияещи върху финансовата конкурентоспособност на млекопреработвателните предприятия. Оценена е взаимовръзката между стратегическите финансови дейности и финансово-икономически показатели на млекопреработвателните предприятия.

Научно-приложни приноси

4. Разкрити са възможности и са формулирани конкретни препоръки за подобряване на стратегическото финансово управление, като фактор за повишаване на конкурентоспособността.
5. Предложен е модел на финансова система за повишаване на конкурентоспособността на млекопреработвателните предприятия.

7. Критични бележки и въпроси.

В дисертационния труд са допуснати някои слабости и неточности, а именно:

- Във въведението от по-голяма прецизност и аргументация се нуждае разкриване на връзката между стратегическото управление на финансовите дейности и ролята на това управление за повишаване на конкурентоспособността на млекопреработвателните предприятия на фона на реалните финансови проблеми;
- Някои от методите, които се прилагат в процеса на изследване се нуждаят от по-голяма конкретизация. Например - Хи-квадрат метода на стр. 101; метода на статистически групировки на стр.99; метода на клъстърен анализ на стр.96. не са посочени в статистическите методи.
- Допуснати са технически неточности при определяне на таблиците и фигураните-стр.114.
- Липсва номерация на използваната литература

8. Публикувани статии и цитирания.

Величко Младенов Родопски има две публикувани статии по тематиката на дисертационния труд и една монография. Чрез така представените научни публикации докторантът отговаря на минималните наукометрични показатели за придобиване на ОНС „Доктор“, посочени в чл. 2А от ЗРАСРБ.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените, от докторанта, различни методи на изследване, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на Величко Младенов Родопски образователната и научна степен **“доктор”** по научната специалност „Организация и управление на производството“.

Дата: 23.05.2019г.
гр. Пловдив

РЕЦЕНЗЕНТ: проф. д-р Нели Бенчева
(.....